

107

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

MOLNÁR FERENC

A
FEHÉR FELHŐ

MIRÁKULUM EGY FELVONÁSBAN,
ÖT VÁLTOZÁSBAN

5—10 ezer

BUDAPEST
FRANKLIN-TÁRSULAT
magyar irod. intézet és könyvnyomda
KIADÁSA

La Ewr
M7276fe

610096

47.55

A
FEHÉR FELHŐ

MIRÁKULUM EGY FELVONÁSBAN,
ÖT VÁLTOZÁSBAN

IRTA
MOLNÁR FERENC

5—10 ezer

BUDAPEST
FRANKLIN-TÁRSULAT
magyar irod. intézet és könyvnyomda
KIADÁSA

Fordítás joga minden nyelven fenntartva.

★

Előadás joga fenntartva.

★

Copyright 1916 by Franklin-Társulat.

THOMKA ZOLTÁN

HONVÉDHUSZÁR KAPITÁNY

BARÁTOMNAK

SZERETETTEL

SZEMÉLYEK:

ALEZREDES	<i>Gyenes</i>
VIRRASZTÓ HUSZÁR.		<i>Fehér</i>
HADNAGY	<i>Kürthy Gy.</i>
HADAPRÓD	<i>Rajnai</i>
ÖRMESTER	<i>Hegedüs</i>
TIZEDES	<i>Kürti J.</i>
ELSŐ HUSZÁR	...	<i>Rózsahegyi</i>
MÁSODIK «	<i>Mihályfi</i>
HARMADIK «	<i>Pethes</i>
NEGYEDIK «	<i>Somlay</i>
ÖTÖDIK «	<i>Bartos</i>
HATODIK «	<i>Pataki</i>
BORI	<i>D. Ligeti Juliska</i>
AZ ÖZVEGYASSZONY	Cs.	<i>Alszeghy Irma</i>
EGY ANGYAL	<i>Bayor Gizi</i>
ASSZONYOK, GYEREKEK, HUSZÁROK.		

*

Először adták a Nemzeti Színházban
1916 február 25-ikén.

ELSŐ VÁLTOZÁS.

Éjszaka. Ritkás nyírfaerdő szélén a tartalék-állások barlangjai, kunyhói. Galicia, december. Hó. Szelid hajlású dombokra látni. Az állásokban huszárok alszanak, némelyik a földbe vágott oduba húzódott, mások szalmán, pokrócokba burkolva fekszenek. A nézővel szemben ül a virrasztó huszár, a lába előtt pislákoló tűz. A huszár szűrbundában van. Nagyon messze valahol egy árokban énekelnek a bakák, ez az ének halkán szól attól a pillanattól kezdve, hogy a függöny felgördült, egészen addig, amíg a második változás elkezdődik.

Mikor a függöny felgördül, csönd van, csak ez az ének hallatszik sokáig. Hol egészen halkán, hol kissé erősebben. Aztán egymás után két halvány villa-

A FEHÉR FELHŐ.

*nás nagyon messze a dombok felett,
az égen. Szünet. Azután a két villanás-
nak megfelelő két ágyúszó igen tompán,
döngő, szinte szelid hang. Nagy szünet.*

Szünet után

ALEZREDES

*felgyürt gallérban, villamos zseb-
lámpával maga elé világítva, jobbról
lassan jön.*

KÉT TISZT

követi az alezredest.

VIRRASZTÓ HUSZÁR

feláll és tiszteleg.

ALEZREDES

megáll előtte.

A parancsnok úr hol van?

HUSZÁR.

Alezredes úrnak alázatosan jelen-
tem, alszik. *E pillanatban balról*

ELSŐ VÁLTOZÁS.

megjelenik a hadnagy. Alezredes úrnak alássan jelentem, már itt is van.

ALEZREDES

a hadnagy tisztelgésére válaszolva.

Szervusz Barna. No mi ujság?

HADNAGY.

Alezredes úrnak alázatosan jelentem magam, mint az ezred-tartalék parancsnoka és alázatosan jelentek kilencvennégy főt.

ALEZREDES.

Jó helyetek van?

HADNAGY.

Jó nekünk minden, ahol egy kicsit lehet aludni.

ALEZREDES

végignéz az alvó huszárokon.

Milyen jóízűen alszanak.

HADNAGY.

Megérdemlik.

ALEZREDES.

Bezzeg tegnap reggel ... hogy verekedtek ott lent a vasútnál ... ahol beszakadt az árok.

HUSZÁR.

Alezredes úrnak alássan jelentem, attul alszanak olyan édesdeden.

ALEZREDES.

Na gyerünk. Hagyjuk őket. *Virrasztó huszárhoz.*) Te meg fiam, vigyázz a tűzre, fel ne gyujtsd a házat.

HUSZÁR

tiszteleg.

Parancsára igenis alezredes úr.

ALEZREDES

a hadnagyhoz.

Na erigy Barna, most már feküdj le te is. Fáradt vagy.

ELSŐ VÁLTOZÁS.

HADNAGY.

Csak odáig a nagy fáig kísérem
alezredes urat... addig még az
enyém a világ... *Balra mutat.*

ALEZREDES

elindul balra, tiszték utána.

HUSZÁR

*mereven áll, utánuk néz, mikor már
künn vannak, akkor is. Aztán visszaül
a helyére és megpiszkálja a tüzet.
Pipázik.*

Szünet.

*Két villanás, szünet, kétszer dőng
az ágyú. Az ének egyre szól.*

Függöny.

MÁSODIK VÁLTOZÁS.

Kis parasztszoba. Decemberi hajnal, napfelkelte előtt. Jobbról és balról egy-egy magasra vetett ágy. A középben asztal és két szék. Hátul középen ablak. Jobbról elől ajtó.

Mikor a függöny felgördül, a színpad üres. A következő pillanatban jobbról jön két parasztasszony: Bori és a másik özvegyasszony. Bori égő gyertyát hoz, az asztalra állítja, az özvegy tintát, tollat, levélpapírost hoz, leteszi az asztalra, leül, íráshoz készülődik.

ÖZVEGY.

Azt mondja a János, ha hétig megírjuk a levelet, még elviszi. Most hat óra. Hétig kétszer is leírom. Tíz órára benn van az állomáson. Egy

MÁSODIK VÁLTOZÁS.

óra huszkor elviszi a vonat. Ne sírj,
Borika.

BORI.

Nem sírok. *Két tábori lapot koto-
rász elő.*

ÖZVEGY

a tollat próbálgatja.

Dehogy nem sírsz. Mindig sírsz.
Tegnap reggel kaptad alezredes úr
levelét, azóta nem volt perc, hogy ne
sírtál volna.

BORI.

Nem sírok.

ÖZVEGY

Nem is szabad.

BORI.

Hát te nem sírtál, mikor elesett
az urad?

ÖZVEGY.

Eleinte én is sírtam. De aztán
abbahagytam. Mert a gyerekek is

velem sírtak. Aztán láttam, hogy ha én nem sírok, akkor ők is hallgatnak. Mer akkor nem fáj nekik az édes apjok. Hát visszatartottam. Aztán le- szoktam róla. A gyerek ilyen ám. Minek kínozzam szegény négy kis porontyot, elég baj nekik, hogy árván maradtak.

BORI.

Nem is tudják, mi az.

ÖZVEGY.

Az enyémeek még mindig kérdezik, visszagyön-e az édesapjok?

BORI.

Majd kérdik holnap már az enyé- mek is. Mind az öt. Mit mondok nekik? Mit szokás mondani?

ÖZVEGY.

Azt szokás mondani, mink régi özvegyek itt mind azt mondjuk:

MÁSODIK VÁLTOZÁS.

visszagyön. Meg azt mondjuk: majd találkozunk vele a felhők fölött.

BORI.

Régi özvegyek ezt mondják?

ÖZVEGY.

Ezt.

BORI.

A felhők fölött?

ÖZVEGY.

Azt nagyon szereti a gyerek. Néha látom, amint csomóba állanak itt a hegy alatt és nézik azt a nagy fehér felhőt.

BORI

elgondolkozva.

Régi özvegyek ezt mondják?

ÖZVEGY.

Ezt.

Szünet.

BORI.

Hányan vagytok özvegyek a faluba?

ÖZVEGY.

Mostanig heten voltunk. Most tegnap óta... veled együtt nyolcan vagyunk.

BORI.

Az is mind huszár volt?

ÖZVEGY.

Mind. Innen mind huszárokat visznek. A gyáriak, azok tűzérek. De a falubeliek mind huszárok. Isten nyugosztalja őket.

BORI

a baloldali ágyhoz megy.

Csendesen!

ÖZVEGY

a jobboldali ágyhoz megy.

Alszanak. Az enyémekek is. *Visszaül az asztalhoz.* Hát írjuk Borika. Mi az a kezekben?

BORI.

Ez itten a Péter utolsó tábori lapja. Ez meg amit az alezredes úr írt. Te is ilyet kaptál?

ÖZVEGY
átveszi.

Ilyet. De azért mindenkinek mást ír. Aszongya: *olvassa.* «Tisztelt aszszonyság, fájdalmas szívvel értesítem, hogy férje ura, nekem derék vitéz huszárom, Gyetvai Péter tizedes tegnap egy roham alkalmával szíven golyótól találva hazájáért és királyáért hősi halált halt. Szegény jó huszáromat a rajvonaltól százötven lépésnyire temettük el. Pénz, vagy értéktárgy nem volt nála. A magyar haza hálás lesz ezen áldozatért vitéz fiának, a jó Isten pedig meg fogja vigasztalni özvegyét és árváit. Isten áldását kérem a hős családjának. Szentkirályi Nagy Kálmán huszáralezredes, ezredparancsnok.» Ne sírj Borika.

BORI.

Nem sírok.

ÖZVEGY

tollat fog.

Erre mink szépen válaszolni szoktunk.

BORI.

Özvegyek így szokták?

ÖZVEGY.

Így.

BORI.

Hát aki nem tud írni?

ÖZVEGY.

Az úgy csinál, mint te. Mással írat. Csépi Julisnak is én írtam. *Hangosan mondja, sillabizálja, amint ír.* Kelt levelem ezerkilencszáztizenöt december huszonnegyedikén...

BORI.

Írjad, hogy nagyon szerettük.

MÁSODIK VÁLTOZÁS.

ÖZVEGY.

Nem úgy kell. *Sillabizálva*. Ezen sorokkal kezdem . . . dicsértessék . . .

BORI.

Azt csak írhatod, hogy szerettük.

ÖZVEGY
sillabizálva.

. . . csér-tes-sék az Úr Jézus szent neve, a legszentebb oltári szentségben, mindörökkön örökké . . .

BORI.

Amen.

ÖZVEGY
írva.

Amen.

BORI.

Most írad, hogy szerettük.

Az egész diktálás alatt végig az özvegy szinte kíméletlenül mindig azt írja, amit ő akar, tekintet nélkül arra, hogy Bori mit diktál.

ÖZVEGY

ír, sillabizál.

És kívánom a jó Istentől . . . hogy ezen pár soraim . . .

BORI.

Mer jó ember vót . . .

ÖZVEGY.

A legjobb egészségben és örömben találja vitéz alezredes, úgy szoktuk: méltóságos vitéz alezredes urat.

BORI.

Hát azt írad, hogy köszönöm ezen pár sorait.

ÖZVEGY.

Azt lehet. *Írja.* Köszönöm ezen pár sorait.

BORI.

Felejtgetetlen drága jó igazi társam vót.

MÁSODIK VÁLTOZÁS.

ÖZVEGY.

Szíves jóságát, hogy . . .

BORI.

Kedves szép derék testem, két szemem, igazi jó párom . . .

ÖZVEGY.

Eltemettetéséről tudósított.

BORI.

Igaz jó párom, azt beleírtad?

ÖZVEGY.

Beleírom : igaz jó párom. Eltemettetésé . . .

BORI.

Szép derék testem, ibolyakék szemem . . .

ÖZVEGY.

Az nem való bele. Csak igaz jó párom.

A FEHÉR FELHŐ.

BORI.
könyörögve

Kék szemem.

ÖZVEGY.

Nem szoktuk írni.

BORI.
Özvegyek nem szokták?

ÖZVEGY.
Nem. Csak így: köszönöm atyai
jóságát.

BORI.
Írjad: Bár egy helyt haltam volna
meg kedves igaz társammal...

ÖZVEGY
sillabizálva.
Atyai... jóságát.

BORI.
Hogy egy helyt nyugodhatnék vele,
a hideg földben, Galiciában.

MÁSODIK VÁLTOZÁS.

ÖZVEGY.

Jóságát.

BORI.

Hát nem azt írod?

ÖZVEGY.

Azt írjuk... *Előre elmondja az egészet.* «Atyai jóságát, mellyel boldogult uramnak világéletében szerető parancsnoka volt.» Ezt egyszer a tisztelendő úr így mondta, hogy így írjuk, azóta mink özvegyek mindig így írjuk. *Írja.* Mellyel boldogult...

BORI.

Írjad, hogy most már minden gond az enyém és... minden gond...

ÖZVEGY.

Bol-do-gult u-ram-nak...

BORI.

Utolsó tábori lapját imakönyvbe

örözzük... aki tegnapelőtt jött, két darab, fekete cérnával kettő összevarrva.

ÖZVEGY.

Írva.

Vi-lág-é-le-té-ben . . .

BORI.

Akibe ezt írja: *Olvassa a gyertya-világnál.* «Édes gyermekeim, aranyba, ezüstbe, felvirágozva lovagolunk. a muszkának, leng a zászló és szól a zene.»

ÖZVEGY

rendületlenül ír tovább.

É-le-té-ben . . . sze-re-tő . . .

BORI.

Ezt nem írod bele?

ÖZVEGY.

Nem Borika, csak ahogy szoktuk: szerető parancsnoka.

MÁSODIK VÁLTOZÁS.

BORI.

Írjad: Karácsonyra küldtem neki csomagot, tábori posta 380. szám, fehér cukrot, dohányt, tábori lapot, vöröshagymát, sósborszeszt, zsíros pogácsát... azt ne küldjék vissza, osszák szét a huszárok közt.

ÖZVEGY.

Pa-rancs-no-ka volt... Azt úgy is szétoztják.

BORI.

Hát akkor azt írjad: «Sok leveleit könnyhullatással olvastuk.»

ÖZVEGY.

Azt lehet. *Írja.* Sok le-ve-le-it...

BORI.

És nincsen arra vigasztalás.

ÖZVEGY.

Le-ve-le-it. Azt nem szabad, hogy nincsen vigasztalás. Le-ve-le-it.

BORI.

Mér nem szabad?

ÖZVEGY.

Mert a jó Isten megvígasztalja az özvegyet meg az árvát. Könny-hul-la-tás-sal . . .

BORI.

Megvígasztalja?

ÖZVEGY.

Nem szabad megsérteni az alezredés urat. Hul-la-tás-sal ol-vas-tuk. Most azt írjuk: «Vígasztalást találok öt gyermekem nevelésében és a jó Isten irgalmában.»

BORI.

Hát írad.

ÖZVEGY.

Ví-gasz-ta-lást.

BORI.

Írad: «Azért boldog felvirradásom nem lesz többé soha.»

MÁSODIK VÁLTOZÁS.

ÖZVEGY.

... talást talál-lok öt gyer-me-kem...
Ne sírj Bori.

BORI.

Nem sírok. Most nem hallják. *Az ágyra néz.* Alszanak.

ÖZVEGY.

Ne-ve-lé-sé-ben. És...

BORI.

Ki pótolja apjukat? *Mutatja a levélen, hogy írja bele.*

ÖZVEGY.

És a jó Is-ten. . .

BORI.

Ki pótolja apjukat?

ÖZVEGY.

Is-ten ir-gal-má-ban.

BORI

kissé lázongva.

Írjad, hadd feleljen rá. Ki pótolja apjukat?

ÖZVEGY.

Ir-gal-mában. Emeltebb hangon.
Majd én . . . póto-lom . . . apjukat . . .
addig . . . amíg . . . odafenn . . . vi-
szontlát-ják . . . meglátják . . .

Ezekre a szavakra a jobboldali ágyban egy kis gyerek csodálkozva dugja ki a fejét és figyelve néz le a két asszonyra.

BORI.

Írjad úgy: Amíg odafent találkoznak szép vitéz édesapjukkal.

A baloldali ágyból két gyerekfej emelkedik ki.

ÖZVEGY.

Odafenn . . . meglátják . . . szép vitéz . . . huszár . . . édes apjukat . . .

A jobboldali ágyból egy másik gyerek bujik elő.

MÁSODIK VÁLTOZÁS.

BORI.

Odafenn . . . a fehér felhő . . . fölött...

ÖZVEGY

írja.

Fenn . . . a fehér . . . felhő . . . fölött . . .

A jobboldali ágyból még két gyerek bujik elő.

BORI.

Találkozunk mindnyájan . . .

ÖZVEGY.

Ta-lál-ko-zunk . . .

A baloldali ágyban egymás után még három gyerek jelentkezik.

ÖZVEGY.

Mindnyájan . . . akik e földön . . . szeret-tük egy-mást . . . Így . . . Így jó lesz.

A gyerekek mozdulatlanul, csodálkozva néznek le a gyertyavilágba a két

asszonyra. Az asszonyok nem látják őket.

BORI.

Szinte ijedten.

Hát többet nem írsz?

ÖZVEGY.

Nem szoktunk többet.

BORI.

Mért nem szoktatok többet? Hát csak ennyit írsz? *Nagyon érzékenyülve.* Azt még bele köllene írni . . . hogy . . . azt is tudja . . . hogy . . . megtette a kötelességét... többet nem kívánhatnak tüle . . . mindenit odaadta . . . Szegény ember vót . . . Pénztárgyak . . . értéktárgyak . . . nem maradtak utána . . . A kötelességit mégis megtette . . . mink most már többet nem adhatunk . . .

ÖZVEGY

írás közben.

Azt úgysis tudják, Borika.

MÁSODIK VÁLTOZÁS.

BORI.

Hadd tudják is meg.

Kopogtatás az ablakon.

Künn már világosodik.

A következő beszélgetés alatt a gyerekek egymás után ismét elbujnak az ágyban.

BORI.

Ki az?

EGY HANG.

A postás.

ÖZVEGY.

Mindjárt megvagyunk, János bácsi.
Ír. Ezzel bezárom levelem és maradok hű tisztelője özvegy Gyetvai Péterné Borbála.

Újabb kopogtatás.

ÖZVEGY.

Hozom már, csak az átrecot írjuk rá.

BORI

nyújtja feléje az egyik tábori lapot.

Itt... ezen rajta van az átrec.

ÖZVEGY

írás közben.

Tudjuk azt mi régi kilences özvegyek. Méltóságos vitéz huszár alvezredes Szentkirályi Nagy Kálmán úrnak, tábori posta háromszáznolcvan.

BORI

veszi és kiviszi a kész levelet.

ÖZVEGY.

Vigyázz, el ne kend. *Összeszedi az írószert, megy utána, el.*

Napfelkelte. A szoba világosodik.

Szünet.

A gyerekek egymás után ismét kidugják fejüket az ágyakból, előbb a jobb ágyból, aztán a baloldaliból.

MÁSODIK VÁLTOZÁS.

ŐRMESTER FIA

átszól a másik ágyba.

Na, ugye mindig mondtam. Ides apám ott van fönn a fölhn. Nem hittétek.

TIZEDES FIA.

a másik ágyon.

Nemcsak a te apád van ott, az enyém is ott van.

ŐRMESTER FIA.

A tied is ott van, meg az enyém is ott van.

TIZEDES FIA.

Mer a huszárok mind ott vannak.

ŐRMESTER FIA.

Azt írták a papirosra . . . azt írták a papirosra . . . idesapját megláthassa, levélbe írták.

Szünet, nagyra meresztett szemmel néznek egymásra.

A FEHÉR FELHŐ.

HARMADIK GYEREK.

Azt írták, aki főmegy a fölhöre,
megláthassa az édesapját.

ÖRMESTER FIA.

Hát hogy mész föl a fölhöre?

HARMADIK GYEREK.

Hát a hegy tetejirül.

ÖRMESTER FIA.

Hát ha nem is azon a fölhön van?

HARMADIK GYEREK.

De azon van. Mer ez a mi fölhönk.
Ez mindig ott van a hegy tetején.
Ez az odavalósi fölhő. Mindig ott van.

TIZEDES FIA

lemászik az ágyról.

ÖRMESTER FIA.

Hova mászol?

MÁSODIK VÁLTOZÁS.

TIZEDES FIA
nagy titkolódzva.

Most mingyár gyerünk föl a hegyre...
meg onnat a fölhöre . . . most nem lát
senki . . .

*Már két másik is mászik lefelé.
Öltözködni kezdenek.*

ÖRMESTER FIA
szintén lemászva.

Gyerünk . . . Idesapámhoz . . .

Mind lemásznak.

Nagy öltözködés.

HARMADIK GYEREK.
Psz! Gyön valaki.

Mind összekuporodik.

HARMADIK GYEREK.
Nem a! Nem gyön senki.
Sietve öltöznek, némán, izgatottan.

ÖRMESTER FIA.
Aztán mit fog szólni idesapám,
ha meglát?

A FEHÉR FELHŐ.

TIZEDES FIA.

Meg fog csókúni.

HARMADIK GYEREK.

Nem fog szólni, mer nem szólhat,
mer meghalt.

ŐRMESTER FIA.

Nem halt meg. Idesapám elesett a
csatába.

HARMADIK GYEREK.

Mégis meghalt.

ŐRMESTER FIA.

Akkor mér nem tették a temetőbe?

HARMADIK GYEREK.

Mer a huszárok mind főmennek a
fölhőbe... mikor meghalnak... Ír-
ták, levélbe írták... Viszontlátja
egymást... azt írták...

MÁSODIK VÁLTOZÁS.

Nagy csönd, szünet. Elgondolkoznak.

Aztán lassan elindulnak, lábujjhegyen kimennek az ajtón. Az utolsó elfujja a gyertyát. A nap vörösen süt be a szobába. Most a szoba rövid ideig üres. Szünet.

Függöny.

HARMADIK VÁLTOZÁS.

A falu vége. Két-három ház. Egyre világosodik. Hátul nagy hegy, amelyre szerpentin-út vezet fel. Az útnak három szakasza látszik egymás fölött, a legalsó balról jobbra emelkedik, a középső jobbról balra, a legmagasabb ismét balról jobbra, ez a legmeredekebb a három közül, ez már belemegy a nagy felhőkbe, amelyek a sziklás hegy ormát körülveszik. Kevés hó.

Mikor a függöny felgördül, az előbbeni kilenc gyerek közül hét jobbról lopódzva jön. Bemennek a házakba, az egyikbe kettő, a másikba egy, a harmadikba megint kettő. Kettő pedig elszalad balra. Most jobbról bejön a még hiányzó kettő, hoz magával három idegen gyereket. A házakból egymás után lopóznak ki azok, akik az imént bementek,

HARMADIK VÁLTOZÁS

mindenikből néhány gyereket hoznak magukkal. Visszajön a balra elszaladt két gyerek is, ez is hoz újabb gyerekeket. Összesen huszonheten vannak. Suttogva beszélnek. sokáig, a hegy alatt csoportba verődve, mutogatnak fölfelé.

HARMADIK GYEREK.

Azon a fölhön? Felmutat a hegyre.

ÖRMESTER FIA.

Azon.

Mind köréjük csoportosulnak és nagyon halkán suttogva folytatják, de aztán valamennyien egyszerre hangosan kezdenek beszélni.

ÖRMESTER FIA.

Csönd! Ne beszéljen senki. Egy szót se halljak. Nesze neked, kiabáltatok, most itt van idesanyám.

Özvegy és Bori jobbról jönnek.

A FEHÉR FELHŐ.

ÖZVEGY.

Mondom, megint a hegy alatt állanak.

BORI.

A felhőt nézik. *A gyerekekhez.*
Mér gyöttetek ki ilyen korán?

TIZEDES FIA.

Csak kigyöttünk!

A gyerekek lassan a hegy felé húzódnak. Két házból két asszony jön ki.

ÖZVEGY.

Mit csináltok itten?

ÖRMESTER FIA.

Fölmegyünk a hegyre.

ÖZVEGY.

Mindnyájan?

ÖRMESTER FIA.

Mind, ahogy itt vagyunk.

HARMADIK VÁLTOZÁS.

ÖZVEGY.

Aztán minek mentek föl?
Három asszony jön balról.

ÖRMESTER FIA.

Csak fölme gyünk.

ÖZVEGY.

Minek mentek föl?

ÖRMESTER FIA.

Csak fölme gyünk.

ÖZVEGY.

Arra felelj, amit kérdezek. Minek mentek föl?

ÖRMESTER FIA
sírva.

Csak fölme gyünk!

ÖZVEGY.

Ne bögj, minek bögsz, hiszen hoz-

zád se nyúltam. Arra felelj, mit kerestek fönn a hegyen?

Még jön két asszony. A harmadik házból is jön két asszony.

HARMADIK GYEREK.

Idesapámat keressük.

Hosszú szünet.

ÖRMESTER FIA.

Azt mondták... azt írták.. ott fönn megláthassuk... a fölhnön van...

HARMADIK GYEREK.

Mer mind ott vannak a magyar huszárok. Bizony.

BORI.

Hadd menjenek fel. Hadd menjenek fel szegények.

ÖRMESTER FIA

özvegyhez.

Hadd menjünk idesanyám!

HARMADIK VÁLTOZÁS.

ÖZVEGY

Borihoz.

Aztán minek menjenek fel? Annál rosszabb, ha fölmennek . . . Aztán . . . Aztán . . .

ŐRMESTER FIA

csökönnyösen.

Hadd menjünk föl ides anyám!

BORI

a gyerekekhez.

De nem elég ám a hegyre menni . . . Fel kell mászni a felhőre is!

ŐRMESTER FIA.

Hadd menjünk föl idesanyám.

AZ EGYIK ASSZONY.

Hadd menjenek fel. *A gyerekekhez.* Ott fönnt aztán a keresztnél imádkozatok. Aztán megint legyöhettek.

A FEHÉR FELHŐ.

EGY MÁSIK ASSZONY
gyereke kendőjét igazgatva.

Csak lassan menjetek, ne szaladjatok.

ÖZVEGY.

Jól van, nem bánom, menjetek fel, a keresztnél mondjatok egy Mi-
atyánk-ot, pihenjeteK egy kicsit, az-
tán gyertek vissza.

ÖRMESTER FIA.

Hadd megyünk a fölhőre is.

ÖZVEGY.

Hát... ha tudtok... menjetek
fel rá.

BORI

gyerekei ruháját igazgatva.

Menjenek... aztán legalább nyug-
tom lesz tőlük.

*Egyes asszonyok a gyerekek ken-
dőit kötözgetik, mások a sapkát húz-
zák jól a fiuk fülére.*

HARMADIK VÁLTOZÁS.

EGYIK ASSZONY.

Hát ha tudtok, menjetek fel a fölhőre is.

ŐRMESTER FIA.

Szabad fölmenni rá?

BORI.

Szabad.

ŐRMESTER FIA.

Meglátom ott idesapámat?

BORI.

Ha feljutsz rá, meglátod.

Egyik-másik gyerek énekelni kezd. Már indulnak is. Aztán mind énekel. Az ének a függöny legördültéig, aztán azon túl is most már szünetlenül szól.

Énekelve, mind, lassan, mint valami kis processzió, kimennek a színpadról, balra. Az asszonyok csomóba verődve néznek utánuk. Nem sír senki. Közben még jön néhány asszony. Mikor a gyerekek már mind kimentek,

A FEHÉR FELHŐ.

EGY HARMADIK ASSZONY
aki most jött.

Hova mennek a gyerekek?

BORI.

Hadd menjenek szegények... azt mondják, felmennek a hegyre, a hegyről a felhőre, a felhőről az égbe, ott meglátják az idesapjukat... azt mondják. Most már hagyni kell őket... egyszer már menjenek fel...

A gyerekek balról jobbra jövet megjelennek az első útszakaszon. Énekelve mennek felfelé.

AZ EGYIK ASSZONY.

Ahun mennek már.

Az asszonyok mind a színpad közepére gyűlnek.

BORI.

Hadd menjenek fel egyszer.

Néhány asszony integet feléjük. Néhány gyerek visszaint, aztán jobbra

HARMADIK VÁLTOZÁS.

elhúzódnak, eltűnnek a néző elől. Énekelnek.

Ugyanekkor balról három új asszony jön.

UJON JÖTT ASSZONY.

Miféle éneklés ez? Processzió?

MÁSODIK ASSZONY.

*A gyerekek... mennek föl...
Halkan magyarázza a többi az újon
jött asszonyoknak.*

*A gyerekek megjelennek a második
útszakaszon, jobbról balra menet éne-
kelve mennek följéle.*

Az orgona lágyan szólani kezd.

*Az asszonyok, akik az imént ön-
kéntelenül is a gyerekek menetének
irányába jobbra húzódtak, most lassan
alul visszakísérik a gyerekeket jobbról
balra és akkor érnek a színpad bal
végébe, mikor a gyerekek fönt balra
kimentek. Az ének szól, az orgona
egyre erősebb, teljes erejével azonban*

csak abban a pillanatban szólal meg, amikor a gyerekek menetének eleje a legfelső útszakaszon balról jobbra menet megjelenik. A nagy felhő a napfelkeltében aranyos sárgán, vörösesen kezd izzani és egyre fényesebbé válik.

Az asszonyok mintegy megriadva megállanak a színpad baloldalán, szűk csoportba verődve.

A gyerekek most megjelennek a legmagasabb útszakaszon, balról jövet. Ez az útszakasz már a felhőkbe megy bele, úgy, hogy a gyerekek már a felhők közt járnak, egy-egy pillanatra egyik-másik el is tűnik a felhőfoszlányok mögött, de nagyjából mindig látni őket. Az ének és az orgona teljes erőből szól.

Az asszonyok most lassan a hegy közepének irányában mennek és a hegy lábához közel állanak meg, háttal a közönségnek. Mindnyájan felnéznek.

HARMADIK VÁLTOZÁS.

BORI.

Elragadtatott hangon.

Asszonyok! . . . Nézzétek! . . . már
a felhőben járnak.

ÖZVEGY

csodálkozva, reszkető hangon.

Mennek be a felhőbe!

ELSŐ ASSZONY

hangosan.

Uram Jézus! a felhőbe mennek! . . .

*Az egész csoport lassan megindul
és egészen a hegy lábáig megy.*

BORI

*elragadtatott, érzékeny, ünnepélyes
hangon.*

Asszonyok . . . asszonyok . . . csuda
történik! . . . Árva gyerekek mennek
az idesapjukhoz! . . .

*Mind térdre borulnak a hegy lá-
bánál.*

A nap süti a felhőt, a felhő is, a gyerekek menete is egyre jobban fénylik. Alul a hegy lábánál kis homály ereszkedik le a csoportra. A hegytető a felhővel és a gyerekekkel túlvilági fényben ég. Az ének szól, mintha tízszer annyi gyerek énekelne, az orgona dörögve kíséri, a hegytető ragyog, zeng, zúg. Az asszonyok egymáshoz szorulva, egy nagy csomóba összeborulva, lehajtott fejjel térdelnek a hegy lábánál.

Függöny.

A függöny legördülte után, mialatt a változás történik, az ének és az orgona tovább szól, de egyre messzebről, egyre halkabban: a gyerekek mennek, mennek föl felé . . .

NEGYEDIK VÁLTOZÁS.

A nagy fehér felhőn, fenn, a kék végtelenség alatt. Messziről szünetlenül halk akkordok zúgása. Erős fény.

Jobbról, lassan sétálva, kézenfogva jön a második és harmadik huszár. Arcukon boldog nyugalom, mosoly. Halkan és szépen beszélnek, nem állanak meg, csak így diskurálva mennek át a színen.

Valamennyi huszár hajadon fövel.

MÁSODIK HUSZÁR.

Csak így édesen sétálgassunk ezen a szép fehér felhőn.

HARMADIK HUSZÁR.

Elesett vitézek puha fehér felhője... olyan, mint a fehér bársony.

A FEHÉR FELHŐ.

MÁSODIK HUSZÁR.

Csak így édesen sétálgassunk rajta.

HARMADIK HUSZÁR.

Ma már könnyebb a szívem, mint tegnap volt.

MÁSODIK HUSZÁR.

Hát csak lassan, szépen megcsöndesedik.

HARMADIK HUSZÁR.

Szívemben már a golyót is alig-alig érzem.

MÁSODIK HUSZÁR.

Így édesen, szeliden . . . járkáljunk a szép lány felhőn. Sétálgassunk, pajtás.

Elmennek balra.

Pillanatnyi! szünet után jobbról jön ugyanígy, mint ezek, a negyedik és ötödik huszár.

NEGYEDIK VÁLTOZÁS.

NEGYEDIK HUSZÁR.

Azt mondta a kis angyal: hideg sárban feküdtetek, itt majd szárítoktok. Havas esőben fáztatok, itt majd melegeszték.

ÖTÖDIK HUSZÁR.

Főhadnagy urunk is kint feküdt. Főhadnagy urunk is fázott.

NEGYEDIK HUSZÁR.

Azt mondta az angyal: ti jó huszárok, éheztetek és szomjaztatok.

ÖTÖDIK HUSZÁR.

Kapitány urunknak se vót.

NEGYEDIK HUSZÁR.

Meg azt mondta: golyót kaptunk homlokunkba, szuronyt szívünkbe. Most minden magyar meggyógyul itten.

A FEHÉR FELHŐ.

ÖTÖDIK HUSZÁR.

Méltóságos ezredes urunkat is eltemettük.

Elmennek balra.

*Jobbról jön ugyanígy Örmester,
Tizedes és Első huszár.*

ELSŐ HUSZÁR.

Fel akarták darabolni szép Magyarorszá-
gunkat.

ELSŐ HUSZÁR.

Nem ettek belüle.

TIZEDES.

Homonna alatt a kutyák ették
öket a hóban.

ELSŐ HUSZÁR

hirtelen megáll és hátramutat.

*Hátul, messze, a ködök mögött egy
felhőn megjelenik az angyal, sietve jön
feléjük.*

Mind a hárman megállanak.

NEGYEDIK VÁLTOZÁS.

ELSŐ HUSZÁR.

Megálljunk csak. *Ernyőt csinál a kezéből. A távolból jövő angyalt nézi.*
Nézd csak, komám. Örmester úr . . .
tessék csak arra nézni.

ÖRMESTER

nézi.

Angyal.

TIZEDES.

Fehér angyal.

ELSŐ HUSZÁR

elragadtatva.

Örmester úr . . . Angyal!

ÖRMESTER.

Látom, mit kiabálsz.

ELSŐ HUSZÁR.

Csak mondom. *Nézik.* Erre gyön.

TIZEDES.

Ide gyön.

Az angyal nagy sietve jött, most megáll, messze tőlük, megijed. Amikor megáll, a három huszár nagy csizma- és sarkantyú-zajjal feszes és néma háptákba vágja magát.

ANGYAL

félénken mutat rájuk, kérdezi.

Huszárok?

Csönd. Nem felelnek.

Az angyal félénken közelebb lép hozzájuk.

ANGYAL.

A huszárokat keresem. Nem tudjátok, merre vannak a huszárok?

Szünet.

TIZEDES.

Mink volnánk a huszárok.

ANGYAL.

Ti? Magyar huszárok?

NEGYEDIK VÁLTOZÁS.

TIZEDES.

Nem is németek.

Az angyal közelebb lép hozzájuk.

ANGYAL
hitetlenül.

Ti vagytok a huszárok?

ÖRMESTER.

Csépi András örmester alássan jelentem magam, igenis mi vagyunk a huszárok. December tizenkettedikéig öfölsége a király huszárjai. Aznap hajnal óta Isten huszárjai.

Csönd.

ANGYAL.

Én... sohse láttam még huszárokat. Azért kérdezem. Hírt hozok nékik... nektek. Istenkém... hát... ilyenek... a huszárok? Én egészen más-ként képzeltem...

Csönd, szünet.

A FEHÉR FELHŐ.

TIZEDES.

Én is.

Csönd. Szünet.

ELSŐ HUSZÁR
elragadtatva.

Angyal.

Csönd. Szünet.

ANGYAL.

Drága . . . jó . . . halott magyar
huszárok . . . nem vagytok fiatalok.

ŐRMESTER.

Alásson jelentem, népfölkelők va-
gyunk.

ANGYAL.

Azt hittem, szebbek vagytok.

TIZEDES.

Nem vagyunk szépek.

ŐRMESTER.

Jók vagyunk. Jelentem alásson.

Csönd.

NEGYEDIK VÁLTOZÁS.

ANGYAL.

Miért álltok ilyen nagyon egyenesen?

TIZEDES.

Becsületből állunk ilyen nagyon egyenesen.

ÖRMESTER.

Pihenj.

Pihenj-állásba állnak, a fejüket lehajtják.

ANGYAL.

Hogy örülök, ... hogy végre láthatlak benneteket ... ti jó népfölkelő huszárok. Milyen szelidek vagytok.

ÖRMESTER.

Golyót löttek a szívünkbe, szép angyalka, úgy csöndesedtünk meg.

ANGYAL.

Hát ... ti ... nem lovon jártok?

A FEHÉR FELHŐ.

TIZEDES
keményen.

Nem.

ÖRMESTER
feddőleg néz rá, lágyan.

Nem . . . kedves angyalka.

ANGYAL.

Gyalog?

Nincs felelet. Csönd.

ELSŐ HUSZÁR
intget a fejével, hogy igen.

ÖRMESTER ÉS TIZEDES
*mélyen lehajtja a fejét, szégyenkezve
feszeng.*

ANGYAL.

Hát a . . . virágok. Hol vannak?

ÖRMESTER.

Szép fehér angyalka, a virágok el-
hervadtak.

Csönd.

NEGYEDIK VÁLTOZÁS.

ANGYAL.

Ti, úgy-e, azért sétáltok együtt,
mert együtt haltatok meg?

ÖRMESTER.

Mink hárman... meg... *Balra mutat.*... az a kettő... meg az a kettő, ott messze, a kis főlhőn... összesen heten, mink egy napon, egy órában... *Szétnéz, jobbra mutat.*... az az egy ottan, az a magányos, az később. Külön.

ANGYAL.

Ne haragudjatok, hogy olyan kíváncsi vagyok. De annyit hallottam rólatok. Mondjátok... kellett, hogy meghaljatok?

TIZEDES.

Kellett.

ANGYAL.

Miért?

A FEHÉR FELHŐ.

TIZEDES.

A földér.

ANGYAL.

A földért?

TIZEDES.

Azér.

ANGYAL.

Ti . . . a földet védtétek?

TIZEDES.

A földet védtük.

ANGYAL.

Melyiket?

TIZEDES.

Azt ott lenn. Onnad a szélirül látni még. Azt ott . . . a hegyen innen.

ANGYAL.

Kik laknak ott?

TIZEDES.

A magyarok.

Csönd.

NEGYEDIK VÁLTOZÁS.

TIZEDES.

Azt a földet védtük.

ANGYAL

őrmesterhez.

Te is?

ŐRMESTER.

Én is.

ANGYAL

első huszárhoz.

Te is?

ELSŐ HUSZÁR.

Meg én is.

ANGYAL.

El akarták venni?

ŐRMESTER

De nem vették.

Csönd.

ANGYAL.

Sok föld az?

A FEHÉR FELHŐ.

ÖRMESTER.

Sok. Nagyon sok. És jó.

ANGYAL

örmesterhez.

Mennyi volt a tied belőle?

Csönd.

ANGYAL.

Azt kérdem: mennyi volt belőle a tied?

ÖRMESTER.

Nem volt nekem, alássan jelentem, semmi földem.

ANGYAL.

Hát... akkor... miért haltál meg?

ÖRMESTER.

A földér. Alássan jelentem.

NEGYEDIK VÁLTOZÁS.

ANGYAL
tizedeshez.

Neked . . . te öregebb ember vagy . .
neked csak volt?

TIZEDES
szégyenkezve.

Nem vót.

ANGYAL.

Miért szégyellitek úgy, hogy nem
volt?

ŐRMESTER.

Én nem szégyellem.

TIZEDES.

Biz én szégyellem, hogy nem vót.
De nem vót.

ANGYAL.

És neked?

ELSŐ HUSZÁR.

Hogy lett volna nekem, szegény
cselédnek . . .

ANGYAL.

Mi voltál?

ELSŐ HUSZÁR.

Juhász vótam, kezit csókolc.

ANGYAL.

Szeretettel.

Juhokat őriztél?

ELSŐ HUSZÁR.

Nagyon nagy szeretettel.

Kétezer báránykákat.

ANGYAL.

Mind a tiéd volt?

ELSŐ HUSZÁR.

Mind az uraságé vót. De engemet szerettek.

ANGYAL.

Nem a gazdájukat?

NEGYEDIK VÁLTOZÁS.

ELSŐ HUSZÁR.

Nem bizony. Mer engem szerettek.

ANGYAL.

Most ki őrzi őket?

ELSŐ HUSZÁR.

Egy idősebb ember. De azt se szeretik. Csak engem szerettek.

ANGYAL.

Azt mondd: neked se volt földed. Hát te kinek a földjéért haltál meg?

ELSŐ HUSZÁR.

A földér.

ANGYAL.

De kié volt az a föld?

ELSŐ HUSZÁR

nagy zavarban.

Mondjon rá valamit, tizedes úr.

TIZEDES.

Hát a Fekete Tisza kié vót? Mer azér is sokan csöndesedtek meg Máramarosba. *Szünet.* Az kié vót?

ŐRMESTER.

Mindenkié vót. Őseinké vót, mint: a föld is őseinké vót.

ANGYAL.

Hát neked... miért nem jutott belőle?

Csönd.

ŐRMESTER.

Azt én már nem tudom.

Csönd.

ANGYAL.

Otthon haltatok meg?

ŐRMESTER.

Nem. Galiciába. Ott is nagyon szép föld van ám.

NEGYEDIK VÁLTOZÁS.

TIZEDES.

Zsíros, fekete föld. Gyönyörű föld.

ANGYAL.

És . . . ahol szép föld van . . . szép, gyönyörű fekete föld . . . ott mindenütt meg kell halni?

ÖRMESTER.

Csak ahol becsület van. Ott kell meghalni.

TIZEDES.

Lehet az szikla is. Meg folyóvíz is. A becsület teszi.

ANGYAL.

Hát akkor . . . mindenütt van . . . ilyen . . . becsület?

ÖRMESTER.

Amerre mink jártunk, szép fehér angyalka, ott mindenütt vót.

Csönd.

A FEHÉR FELHŐ.

ANGYAL.

És... tudtátok, hogy merre jártok?... Mikor elindultatok... tudtátok... hogy hova mentek?

ÖRMESTER.

Mikor elindultunk? *Kérdőleg néz a másik kettőre.*

ANGYAL.

Igen.

ÖRMESTER.

Mikor a gőzösre ültünk?

ELSŐ HUSZÁR.

Nem mondta meg senki, hová megyünk.

ÖRMESTER.

Nem mondta meg senki. A tiszturak se tudták, hová megy a vonat. Talán csak az ezredes úr tudta.

ELSŐ HUSZÁR
tagadólag int.

ŐRMESTER.

Azt mondják, az se tudta. Mer annak se mondta meg senki. Ez a rendje, titokba tartják. Mink csak énekütünk. Aztán gyorsan ment a vonat, aztán gyött egy állomás meg megin egy másik állomás . . . Mindenütt tenger népvót, vödörbe hozták a bort. Virágot dobáltak. Zenétek. Ennivalót adtak be. Zászlók is vótak . . . de sok zászlók vótak. De azok a sok népek ottan, azok se tudták, hova megyünk, egy se tudta. Csak énekűtek. Zenéztek. Meg mink is énekütünk. Meg éjjeneztek. És mink csak gurútunk tovább, de nem tudtuk . . . Aztán, hogy a sok nép elmaradt mögöttünk az állomáson . . . ott messze kint a tötés mellett, ahun azok a magas vasúti póznák vannak . . . ott a nagy üres mezőbe állt egy nagyon kicsike kis

A FEHÉR FELHŐ.

öregasszony . . . az *ujján mutatja* ekkora kis nagymama . . . egyedül. Hát az ottan . . . összerakta így a kezit *mutatja* . . . aztán sírt ottan egyedül a mezőbe . . . de olyan keservesen . . . Hát ahogy . . . most úgy visszagondolok arra a szép időre . . . az a sok piros virág . . . meg, hogy énekütek, zenéztek . . . meg az a sok zászló . . . hát úgy mondanám . . . talán ez a tenger nép mind nem tudta . . . csak az az egy kis öregasszony ott a mezőbe . . . csak az tudta, hogy hova megyünk . . .

Csend, sokáig.

ANGYAL.

Itt fényes égi jutalom vár benneteket.

ÖRMESTER.

Nem jutalomér tettük. Tettük, megtettük.

NEGYEDIK VÁLTOZÁS.

TIZEDES.

Nem kértünk érte semmit.

Csönd.

ANGYAL

nézi őket.

Most hogy elszomorodtatok. Bizony rosszul tettem, olyasmit kérdeztem talán, ami még fáj nektek.

ÖRMESTER.

Nem kéne, hogy még itt is fájjon valami.

Csönd.

ANGYAL

elsőhöz.

Te vagy a legszomorúbb.

ELSŐ HUSZÁR.

Nem a. Én csak gondolkodok. Mer . . szép fehér angyalka . . . én megmondanám az igazat . . . ha nem sértem meg vele . . .

A FEHÉR FELHŐ.

ANGYAL.

Nem, nem! Mondjad . . .

ELSŐ HUSZÁR.

Mondjam?

ANGYAL.

Mondjad . . . bátran!

ELSŐ HUSZÁR.

Ne tessék rám haragudni . . . én . . . szegény egyszerű cseléd . . . közhuszár vagyok . . . nem is tudom, hogyan mondjam . . . de ez úgy van itten . . . hogy . . . akármilyen kis kérdezgetés van . . . hát ez most még talán . . . nem kéne. Mer az ember . . . tisztességgel felel . . . még aztán katonák is vagyunk, minek huzódozunk . . . ha jó szívvel kérdeznek . . . de most még nem kéne. Mer most még . . . hát . . . akármilyen legyen az . . . itt is fáj . . . ott is fáj . . . mostan még egy kicsit . . . mindenütt fáj. . . Hiszen kezit csókolom ez lassacs-

NEGYEDIK VÁLTOZÁS.

kán majd csak elmúlik... azér vagyunk itten... Mer akik itt vannak a föl-hőn már régebben... teszem például bakák... azok aszongyák... ez az idővel együtt múlik, tetszik tudni, ... ez a nagy föl-hő, akin itt állunk... ez mindig főjebb-főjebb száll velünk, érezni is, ahogy nagyon lassan, de mégis mindig emelkedik föl a föld-tül.. Mer ahogy lenézünk, egyre kisebbek ott lenn a hegyek, meg a folyóvizek... És ahogy így szállunk fölfelé, hát... egyre könnyebbedik az ember szíve... a szomorúság le-le-maradozik rólunk... ami tegnap még nagyon fájt, hát... az... holnap már csak kicsit fáj... De nagyon lassan száll fölfele ez a nagy föl-hő... soká tart... és most még nagyon... az... elejin vagyunk... hát... iszen maj kitisztul a szívünk... mint: a bornak is: idő köll... hát... sok idő köll... ahogy úgy lassan följebb szállunk... könnyebbedünk... vidá-

A FEHÉR FELHŐ.

modunk... édesedünk... maj csak meglesz az is... De most még... nagyon közel vagyunk oda le... most még... ne tessék haragudni, szép fehér angyalka... ne kérdezzük egymást... Maj egypár esztendő múlva. Most... ne kínozzuk egymást, mer... tetszik tudni... aranyos kis angyalka... ne tessék neheztelni... de... könnyű az a kérdezetés... csak... még most... nehéz ám a felelgetés... ne tessék a szegény juhászra... haragudni... de... várjunk még, tetszik tudni... csak ezt akartam mondani...

Csönd, sokáig.

ANGYAL.

Békességet hozok nektek, öreg huszárok... áldást hozok nektek...

A három huszár letérdel. Az angyal megsimogatja az őrmester fejét.

ANGYAL.

Mennyi ősz hajad van már!

NEGYEDIK VÁLTOZÁS.

ÖRMESTER.

Öt családom van odahaza. Négy gyerek, egy lány.

ANGYAL.

Gyerek... *Felkiált.* Oh! Hát nem mondtam? Még nem is mondtam? Oh én kíváncsi angyal, beszélgetek itt... pedig ezért kerestelek benneteket!... Nem mondtam, hogy hírt hozok, jó hírt hozok? Hiszen... ezt a hírt hozom... huszárok... *halkan*... a gyerekek jönnek.

A huszárok felemelik a fejüket. Első feláll.

ELSŐ HUSZÁR.

A gyerekek?

A másik kettő is feláll.

TIZEDES.

Miféle gyerekek?

ANGYAL.

A ti gyerekeitek.

A FEHÉR FELHŐ.

ÖRMESTER.

Ide jönnek?

ANGYAL.

Ide . . . ne haragudjatok, hogy csak most mondom . . . de úgy elcsodálkoztam rajtatok . . . idejönnek . . . az Úr akaratából . . . meglátogatnak benneteket . . . aztán estére visszamennek, haza . . .

ÖRMESTER.

Idejönnek?

ANGYAL.

Ide.

A második és harmadik huszár lassan bejön balról.

ANGYAL.

Már mikor errefelé siettem . . . láttam őket, amint egy hegyen jöttek fölfelé . . . nagyon lassan jönnek, de jönnek.

A hatodik huszár bejön jobbról.

NEGYEDIK VÁLTOZÁS.

ELSŐ HUSZÁR

a második, harmadik és hatodik huszárhoz.

A gyerekek gyönnnek.

MÁSODIK HUSZÁR.

Kié?

ELSŐ HUSZÁR.

A tied is.

HARMADIK HUSZÁR.

Ide?

ELSŐ HUSZÁR

az angyalra mutat.

Most mondta.

HATODIK HUSZÁR.

Ide?

ELSŐ HUSZÁR.

Ide, látogatóba. Apjukho. *Kikiált balra, majdnem sírva.* Öreg nép-

A FEHÉR FELHŐ.

fölkelő huszárok . . . a gyerekek gyön-
nek!

*Átöleli a mellette álló huszárt és a
mellére borul.*

*Balról csodálkozva siet be a negyedik
és ötödik huszár.*

ANGYAL.

. . . láttam őket . . . jöttek a hegyen
fölfelé . . . olyan kicsiket lépkedtek
szegények . . . amíg a felhőkhöz nem
értek . . . és láttam . . . ahogy bele-
értek a felhőbe . . . a felhő szép csön-
desen fölvette őket és most szálla-
nak . . . lassan szállanak a felhőn . . .
jönnek rajta, mint egy szép fehér
hajón . . .

NEGYEDIK HUSZÁR.

A gyerekek?

ÖTÖDIK HUSZÁR.

Az enyém is?

NEGYEDIK VÁLTOZÁS.

ANGYAL.

Mindnyájatoké . . . mind . . . mind...

Csönd.

A huszárok lehajtják a fejüket.

ANGYAL.

Nem is örültök?

ÖRMESTER.

Dehogy nem. Csak . . .

ANGYAL.

Csak?

ÖRMESTER.

Hát nem tudom . . . *Végignézi magát . . . a gyerek másként képze-
li azt.*

ANGYAL.

Mit?

ÖRMESTER.

Annyi minden szépet meséltünk, meg
írtunk haza. És hát így . . .

A FEHÉR FELHŐ.

ANGYAL.

Óh... hát ez a fontos?

ŐRMESTER.

Gyerekek? Akinek huszár volt az édesapja?

ANGYAL
csudálkozva.

Istenem...

TIZEDES.

Falun... falun, ottan másképpen van ám.

ELSŐ HUSZÁR.

A kardokat... hamar... legalább a kardokat kéne fölkötni.

TIZEDES.

Mit érsz vele?

Csönd. Zavarban vannak.

ANGYAL.

Bocsássatok meg, hogy nem mind-

NEGYEDIK VÁLTOZÁS.

járt ezzel kezdtem . . . de most megyek . . . a többinek is megmondom . . . hamar . . . az isten áldjon meg benneteket, huszárok!

Valamennyi feszes vigyázzba áll és az angyal után jobbra-nézst csinál egészen addig, amíg az angyal, amerre jött, arra el nem tűnik.

ÖRMESTER

hatodik huszárhoz.

Erigyj, szaladj hamar a hadapród úrér. *Meglöki.*

HATODIK HUSZÁR.

Balra elszalad.

ELSŐ HUSZÁR

örmesterhez.

Örmester úr kérem . . . csak azér mondom, mer . . . tetszik tudni . . . jól esik ám az ilyen egyszerű juhásznak, mint én . . . hogy ez az angyalka ilyen szépen, kedvesen beszél az

A FEHÉR FELHŐ.

emberrel . . . mindjár látja az ember,
hogy hol van . . .

HADAPRÓD.

*Balról megjelenik, mögötte a hatodik
huszár, aki hívta s aki most a többihez
sompolyog.*

Mind vigyázzba vágja magát.

HADAPRÓD.

Mit akartok tőlem, huszárok?

ÖRMESTER.

Hadapród úrnak alássan jelentem
magam és hét halott huszár.

HADAPRÓD.

Pihenj . . .

Pihenjbe állnak.

HADAPRÓD.

. . . és mindig csak: pihenj. Ide
már mind azért jöttünk, huszárok,
hogy pihenjünk. Van mit kipihennünk.

NEGYEDIK VÁLTOZÁS.

TIZEDES.

Sohse panaszkodtunk.

ELSŐ HUSZÁR.

Hadapród úrnak alássan jelentem,
azt mondják: a gyerekeink jönnek.

TIZEDES.

Ide.

HADAPRÓD.

Óh... én ezt már tudom. Már
azt hittem, itt is vannak.

ELSŐ HUSZÁR.

Hadapród úrnak alássan jelentem...
de baj van ám.

HADAPRÓD.

Mi baj?

ELSŐ HUSZÁR.

Talán majd az örmester úr...

Ránéz.

Szünet.

A FEHÉR FELHŐ.

HADAPRÓD.

No mi az?

ŐRMESTER.

Hadapród úr azt talán nem is tudja . . . nem is tudhatja . . . mer olyan fiatalon jött el onnan letrül . . . hogy az ember így faluhelyen hogy van a gyerekekkel . . . teszem azt . . . én magam is, amíg lehetett . . . öt porontyomnak sokat meséltem . . .

HADAPRÓD.

Miről?

ŐRMESTER
zavartan . . .

A huszárságról.

ELSŐ HUSZÁR.

Írtuk is haza . . . hogy így meg úgy.

TIZEDES.

A lovakat . . . Azt mindjár keresni fogják.

HARMADIK VÁLTOZÁS.

ÖTÖDIK HUSZÁR.

Így lássanak bennünket?

ÖRMESTER.

Odahaza . . . a falu . . . az azt hiszi,
hogy . . . *Megakad.*

HADAPRÓD.

Mit hisz?

ÖRMESTER

halkan, szinte szégyenkezve.

. . . trombita, meg virág . . . fényes
kard . . . tarka kendő . . . lobogó . . .
aranyszerszám . . .

HADAPRÓD.

Ejnye, ejnye . . . A huszárnak a
szívében van a huszársága, nem a
ruháján.

ELSŐ HUSZÁR.

Tudjuk azt mink, hadapród uram,
de a kicsi magyaroknak ezt hiába
tetszik mesélni.

TIZEDES.

Hogy mondjam neki, hogy gyalog
estem el, a sárba.

ELSŐ HUSZÁR.

Gödörbe laktunk. Ásóval a kezünkbe
mentünk a hurrára.

HADAPRÓD.

Hát hiszen . . . a kardok . . . a kar-
dokat elhoztátok . . .

*Közben a hatodik huszár behozott
három rozsdás kardot.*

HATODIK HUSZÁR.

Hadapród úrét is hozzam?

HADAPRÓD.

. . . nekem nincs gyerekem . . .

*Negyedik és ötödik huszár a kar-
dokkal bajlódik.*

ÖRMESTER.

Valami kis virág nincs?

HARMADIK VÁLTOZÁS.

ELSŐ HUSZÁR.

Mikor vót az!

ÖRMESTER.

Zászló.

ELSŐ HUSZÁR.

Mikor vót az!

Messziről hallani a gyerekek énekét.

Második és harmadik huszár az utóbbi mondatok alatt hátul állt, nézgetett lefelé, most megfordul és előrejön.

MÁSODIK HUSZÁR

HARMADIK HUSZÁR

egyszerre.

Jönnek!

NEGYEDIK HUSZÁR.

A hatodik huszárhoz.

Vidd el, már késő.

A hatodik huszár kiviszi a három kardot, rögtön visszajön.

Szünet. Hallgatják az éneket.

A hadapród most is és a következők

A FEHÉR FELHŐ.

alatt is balról, egészen elől áll, összefont karokkal nézi mindazt, ami történik, külön van, egészen egyedül.

ELSŐ HUSZÁR.

Én csak egytül félek. Hogy a kislányom elkezdi, hogy «meséljen, édesapám». Akkor végem van. Mert ha csak a szomszéd vásárba voltam, két napig furt kellett mesélni.

Egymás vállára teszik a kezüket. Ahogy az ének egyre jobban hallatszik, lehajtják a fejüket.

A gyerekek kis processziója hátul lassan megjelenik a ködfátyol mögött. Énekelnek, vékony, fáradt hangon. Mikor belépnek, elhallgat az ének. Nézegetnek mindenfelé és suttognak: «Jaj de szép . . . jaj de gyönyörű.» Aztán egyszerre meglátják az apákat. Az egyik megszólal: «Idesapám.» Mutogatnak. Nem mernek feléjük szaladni. Aztán az egyik felsikolt: «Idesapám!» Most mind rohanni kezd, neki

HARMADIK VÁLTOZÁS.

a huszárok csoportjának. A huszárok tárt karral várják őket. Nem mentek elibük.

Az őrmesternek öt gyereke van. A tizedesnek négy. Első huszárnak egy kis pufók lánya. Másodiknak három. Harmadiknak öt. Negyediknek négy. Ötödiknek kettő. Hatodiknak három. Összesen huszonhét gyerek. Fiú, lány, vegyesen.

A GYEREKEK MIND.

Idesapám!

A huszárok egy szót se szólnak.

Most némajelenet következik. Mikor minden gyerek megtalálta az apját, minden huszár megrakodik gyerekekkel és sétálni indul. Első huszárt kivéve, aki kézenfogja kislányát és úgy büszkélkedik vele, mindenik tart egy gyereket a bal-karján és vezet egyet a jobbkezeivel. Akinek több van, a többi annak a bluzába, nadrágjába kapaszkodik. Minden gyerek csöndesen és egyszerre beszél

A FEHÉR FELHŐ.

az apjával, minden apa halkán felelget a gyerekeinek, zúgó, halkán csevegő hang árad a színpadon, de szót nem érteni. Nem is séta ez, inkább séta-szerű mozgás, egy-két lépés jobbra-balra.

ELSŐ HUSZÁR.

Elől megáll és karjára veszi a kisleányt.

Hát idesanyád mit üzent?

ELSŐ HUSZÁR LÁNYA.

Meséljen, idesapám.

Mindenki megáll. Csönd. Egyik a másik után rakja le a gyereket maga elé. Minden gyerek szorosán az apja mellé húzódik.

TÖBB GYEREK.

Meséljen, idesapám, meséljen.

Az egész csoport a színpad jobb oldalán áll, elől. A gyerekek a földre kuporodnak, mindenik az apja lábához.

HARMADIK VÁLTOZÁS.

ELSŐ HUSZÁR.

Majd az őrmester bácsi mesél. Az tud ám csak szépen mesélni.

ŐRMESTER FIA.

Hát idesapám nem huszár?

ŐRMESTER.

Dehogy nem vagyok huszár, fiam. Az vagyok.

Nagy csönd, hosszú szünet.

TIZEDES

őrmesterhez.

Mondjon má nekik valamit, mert én elrijom magamat.

ŐRMESTER FIA.

Idesapám, mesélje el, hogy vágta le az ellenséget?

ŐRMESTER.

Hát az úgy volt, édes fiam...
Mind a gyerekek ránéz, egy kicsit feléje

A FEHÉR FELHŐ.

húzódik ... hogy elindultunk Muszka-ország felé ...

TIZEDES FIA.

Fehér lovon ültek?

ÖRMESTER.

Hát hogyne ... hogyne ... fehér lovon. Aztán ahogy masirozunk ... térdig a nagy sárba ... már mint lovon ... hát egyszer csak ...

ELSŐ HUSZÁR LÁNYA.

Idesapám, hol a virágos csákója?

ELSŐ HUSZÁR.

Hallgasd fiam, az örmester bácsit.

ÖRMESTER.

Hát nagyon nagy sár vót ... aztán egyszerre csak gyött ám a sok ágyúgolyó.

NEGYEDIK VÁLTOZÁS.

ELSŐ HUSZÁR LÁNYA.

Idesapám, hol a virágos csákója?

Csönd.

ÖRMESTER.

Hát bizony . . . mondom . . . gyött
a sok ágyúgolyó.

ÖRMESTER FIA.

Idesapám . . . hiszen idesapám, mi-
kor elment, huszár volt . . . *Sírva
fakad.*

Csönd.

ÖRMESTER.

Édes jó istenem, hát . . . most
segíts . . . még az egyszer . . . szegény
halott népfölkelő huszárodon .

TIZEDES

a saját gyerekeihez, szigorúan.

Mondom, fiam, értsd meg már . . .
most nincsenek itt a lovak . . . most
már fáradtak, alusznak.

A FEHÉR FELHŐ.

TIZEDES FIA.

Fekete lova van, édesapám?

TIZEDES.

Fekete.

Nagy aranyos fény árad a csoportra felülről.

A gyerekek ijedten takarják el a szemüket.

ELSŐ HUSZÁR.

Jézuskám . . . de nagy fényességet látok . . .

A huszárok is eltakarják a szemüket.

ÖRMESTER.

Talán a jó Isten . . . ránk néz . . .
Összébb húzódnak mind, a gyerekek is.

ELSŐ HUSZÁR.

De nagy . . . édes melegséget érzek a mellemben . . . a szívem fölött . . .

A szívére teszi a kezét.

ÖRMESTER.

Az én szívem is . . . de melegszik . . .
mintha égne . . . *Gépies, lassú mozdu-*
lattal kinyitja a zubbonya középső
gombját és tovább nyitja fölfelé. A zub-
bony alatt fényes színarany attila ra-
gyog.

Erősödnek a távoli akkordok, de
azért nem szólnak melódiák. Távoli
trombita szól szomorún. A huszárok
mind, az örmester után csak egy pill-
nattal kezdve, lassan, szótlantul, rémült-
boldogan bontják ki zubbonyaikat,
amelyek alatt aranyból szőtt, gyémánt-
tal szinórozott attila ragyog. A hu-
szárok kézről-kézre adják a szürkehuza-
tos csákókat, amelyek most egyszerre,
valahogyan előkerülnek, ezekről is le-
bontják a rongyot, virágbokréta, forgó
van bennük, aranypikkelyes viharszíjj,
a csákó is fényes színarany. Lassan,
némán tüzik a bokrétás forgót a helyére,
teszik a fejükre a csákókat. Díszes,

A FEHÉR FELHŐ.

virágos kardok kerülnek elő. A fény egyre erősebb.

A nyolc halott huszár boldogan mosolyogva aranyban-gyémántban ragyog. A gyerekek a lábukat átölelve csodálkozó bámulattal néznek fel rájuk. Hal-kan, elragadtatva suttogni kezdenek a gyerekek.

ELSŐ HUSZÁR LÁNYA.

De gyönyörű . . . idesapám . . .

ÖRMESTER FIA.

De szép huszár . . . idesapám . . .

MIND

felbátorodva.

De szép . . . de szép . . .

*Most már csak ez a szűk csoport ragyog erős sárga, sugaras fényben. Há-
túl, messze a ködökben feltűnik két-
három ló sziluettje. A csoport lassan
elveszti a fényét.*

NEGYEDIK VÁLTOZÁS.

ELSŐ HUSZÁR.

Súgva, de örömtől reszkető hangon.

Örmester úr . . . odanézzen . . .

Mind odanézznek.

ÖRMESTER.

A lovak . . . *Elsírja magát.* Bo-
gár . . . édes lovam!

ELSŐ HUSZÁR.

Villám!

Nagyon halványan több ló is látszik.

TIZEDES.

Forma!

Indulnak feléjük. A gyerekek velük.

MÁSODIK HUSZÁR.

Mérőke!

HARMADIK HUSZÁR.

Feleség!

NEGYEDIK HUSZÁR.

Madár!

A FEHÉR FELHŐ.

ÖTÖDIK HUSZÁR.

Huncut!

HATODIK HUSZÁR.

Gránátos!

Elöl az őrmester, utána a hét huszár és a huszonhét gyerek vad futással a lovak felé rohan, a huszárok a lovak neveit és «édes lovam»-at kiáltozva, a gyerekek nevetve és visítva.

Elöl sötét van, hátul a csoport mindig fényben jár.

Látni, amint a huszárok a lovak körül tesznek-vesznek, lóra szállnak és felszedik, felrakják maguk mellé a gyerekeket. Zsivaj kíséri az egészet, a gyerekek nevetnek, tapsolnak. Az akkordok megint erősödnek. Távoli trombiták szólnak fojtottan, hosszan. Mikor már minden ló meg van rakva huszárral, gyerekekkel, nagy virágos zászló lendül fölējük. Erősebb, hosszú harsonahangok. Az emberi lárma egyre nagyobb. Ebbe beleordít az

NEGYEDIK VÁLTOZÁS.

ÖRMESTER

hatalmas hangon.

Rajtarajta!

Rögtön utána trombita.

MINDEN HUSZÁR.

Rajtarajta!

A GYEREKEK MIND.

Rajtarajta!

A zászló fellendül, a trombita egyre szól, az egész csoport elvágat. A trombita egyre halkabb, világosan hallani, amint a gyerekek egyre messzebbről, de szakadatlanul nevetnek az örömtől. Messzi fényfolt ugrálása jelzi, ahogy egyik felhőről a másikra vágatnak.

Most hátul ismét félhomály van, elől annyi világosság, hogy látni, amint a hadapród az arcát eltakarja a karjával. Hátul lassan csönd, csak a fényfoltot látni és az akkordok közt a fojtott, nagyon távoli trombita hosszú, monoton hangja szól.

A FEHÉR FELHŐ.

Jobbról jön az angyal és világosságot hoz magával.

ANGYAL.

Ki vagy te?

HADAPRÓD
elegáns haptákban.

Ifjabb Szentkirályi Nagy Kálmán huszár hadapród, alássan bemutatkozom.

ANGYAL.

Mi történik itt?

HADAPRÓD.

Árva gyerekek vágtatnak az apjukkal... a felhőkön... egyik felhőről a másikra... mint a villám.

ANGYAL.

Hát te... nem vagy huszár?

HADAPRÓD.

De az vagyok.

NEGYEDIK VÁLTOZÁS.

ANGYAL.

Hát akkor . . . miért nem vagy velük?

HADAPRÓD.

Nekem . . . nincs gyerekem.

ANGYAL.

Nincs gyereked?

HADAPRÓD.

Nincs. Magam vagyok a gyerek. Két bánatos öreg embernek a bánatos gyereke.

ANGYAL.

És hogy kerülsz ide?

HADAPRÓD.

Ahogy a többi . . . csak úgy.

ANGYAL.

Honnan jössz?

A FEHÉR FELHŐ.

HADAPRÓD.

Én... bálból jöttem... a bálból mentünk egyenesen ki... és alig hogy szétnéztem... éjszaka volt... esni kezdett az eső... még semmit se láttam... talán egy perc sem volt az egész... és már... *Lehajtja a fejét.*

ANGYAL.

Feleséged nincs?

HADAPRÓD.

Völegény vagyok.

ANGYAL.

Völegény?

HADAPRÓD.

Az.

Csend.

ANGYAL.

Hány éves vagy?

NEGYEDIK VÁLTOZÁS.

HADAPRÓD.

Tizenkilenc.

ANGYAL
fájdalmasan.

Tizenkilenc?

HADAPRÓD.

Annyi.

Csönd.
ANGYAL.

És a szüleid?

HADAPRÓD.

Azok nem is tudják, hogy vőlegény vagyok . . . csak mi beszéltük meg . . . ketten . . . a menyasszonyommal . . . mikor elindultam . . . de az úgyis csak nagyon sokára lett volna . . . talán nem is lett volna belőle semmi . . . és így hát . . .

ANGYAL
halkan.

Korán jöttél el.

A FEHÉR FELHŐ.

HADAPRÓD.

Még meg sem csókoltam a menyasszonyomat. Csak kezét fogtunk. Nagyon erősen.

ANGYAL.

Meg fogsz nyugodni.

HADAPRÓD.

Nem is . . . hiszen tudom . . . csak, mert . . . csak, mert még a világot se láttam . . . és minden olyan hamar jött . . .

ANGYAL

halkan.

Milyen tiszta vagy. Látlak.

HADAPRÓD.

Még sáros se lett a csizmám. . . még most se tudom mi volt, hogy történt . . . még most se tudom, hogy lehetett olyan hamar . . . Mintha még most is a menyasszonyom kezét fognám . . .

Messziről nevetnek a gyerekek.

NEGYEDIK VÁLTOZÁS.

ANGYAL.

Könnyebben gyógyulsz meg.

HADAPRÓD.

..... Jönnek... Én most... igazán nem is tudom... illik-e... bocsánatot kérek tőled, te kedves angyal... de én... nagyon nehezemre esik... és egy kicsit szégyellem is magam... én... nem akarom őket még egyszer látni... bocsáss meg nekem... *Háptákba áll, meghajol.* Ne haragudj, hogy elszaladok előlük... *Lábújjhegyen elszalad jobbra.*

ANGYAL.

Gyerekek! Gyerekek!

Feléjük szalad és eltűnik.

Jön vissza a csoport, az angyal nélkül. Huszárok, gyerekek, zsebongva, lihegve. A lovak már nem látszanak, kardok eltűntek. Ahogy a homlokuakat törlik, a csákók is eltűnnek.

Most a zsebükből aranyat és ezüstöt szórnak a gyerekek közé.

A FEHÉR FELHŐ.

TIZEDES.

Nesztek aranypénz, ezüstpénz, a
mennyi kell.

ELSŐ HUSZÁR.

Van a huszárnak.

ÖRMESTER.

Nesztek arany . . . nesztek ezüst . . .
A gyerekek sapkáiba, lányok kötényébe szórják a pénzt, megrakják őket virággal, amit most hoztak magukkal kívülről.

MÁSODIK HUSZÁR.

Nesztek virág.

HARMADIK HUSZÁR.

Liliom, rózsa, muskátli.

NEGYEDIK HUSZÁR.

Nesze még aranypénz . . . még egy marokkal.

ÖTÖDIK HUSZÁR.

Viola, szegfű !

NEGYEDIK VÁLTOZÁS

HATODIK HUSZÁR.

Nefelejts! Arany, ezüst!

Alkonyodik.

A gyerekek nevetve, kiabálva szedik a pénzt, meg a virágot. Hátral meg-jelenik az angyal.

ANGYAL.

Gyerekek!

Nagy csönd.

ANGYAL.

Este van.

Csőnd. Egy pissenés se hallik.

ANGYAL.

Este van, gyerekek . . . haza kell menni! *Lefelé hallgatódzik. . . Oda lenn már szól a harang . . . én hallom!., Édes anyátok vár! Int, hívja őket.*

Esteledik.

Néma búcsú. Csókok. Egy hang se hallik. A gyerekek sorakoznak, az angyal szelíden rendezi őket. Egyik a másik után, igen halkán, énekelni kezd és mind elindulnak vissza, arra, amer-

ről jöttek. A huszárok némán állnak, ugyanúgy csoportosulnak, mint mikor a gyerekeket várták. Néznek utánuk. Mozdulnak is utánuk, de az angyal, aki a legkisebb gyereket kézenfogva utolsónak megy ki, szeliden int feléjük, hogy nekik itt kell maradniok. Látni, amint hátul, a ködfátyol mögött elhúzódik a halkán éneklő menet. Az angyal a végén megy, fehérvirágos pálcával lassan, szépen tereli őket maga előtt. A gyerekek énekelve eltűnnek. A huszárok mozdulatlanok, míg az ének a távolban el nem hangzik. Esteledik, sötétedik. Csillagok gyúlnak ki a végtelenségben. A huszárok egyenként balra egészen előrejönnek, és leülnek egymás mellé a földre, a pipáikat veszik elő. Egyik-másik állva marad. Csöndes, nagyon vontatott beszélgetés, a pipával bajlódznak közbe-közbe.

TIZEDES.

Hát... szép vót. Megvót.

NEGYEDIK VÁLTOZÁS.

ŐRMESTER.

Ez is megvót.

Nagy szünet.

ELSŐ HUSZÁR.

Lesz nekik mit mesélni.

TIZEDES.

Úgy is van rendjén. Hadd tudja a falu.

ŐRMESTER.

Hadd higye a falu.

TIZEDES.

Hogy így vót.

ŐRMESTER.

Nagyapám is így mesélte.

ELSŐ HUSZÁR.

Édesapám is így mesélte.

ŐRMESTER.

Hadd mesélje a gyerek is, ha megnő.

A FEHÉR FELHŐ.

TIZEDES.

Így van ez rendjén. A huszár
maradjon huszár.

Nagy szünet.

ÖRMESTER.

Hadd higyje a falu.

ELSŐ HUSZÁR.

Jobb az így!

Nagy szünet.

ÖRMESTER.

Mer hát . . . odalent, ahogy vót . .

TIZEDES.

Ahogy vót, úgy vót. Máskép vót.
Nem a gyerekek vót.

ÖRMESTER.

De nem ám. Úgy volt jól, ahogy vót.
Azt ők úgy se értik. Nekik csak
legyen úgy, ahogy itt látták.

NEGYEDIK VÁLTOZÁS.

ELSŐ HUSZÁR.

A jó Isten kegyelméből.

TIZEDES.

Ahogy itt látták, úgy mesélik. A huszár maradjon huszár.

ELSŐ HUSZÁR.

Minek azt nekik tudni, hogy hogy vót? Megmaradt nekik a szép Magyarország.

ŐRMESTER.

Nem vették el a kutyák.

TIZEDES.

Nem adtuk oda. Megtartottuk nekik.

ELSŐ HUSZÁR.

A többi meg nem tartozik rájuk.

ŐRMESTER.

Az a mi dolgunk.

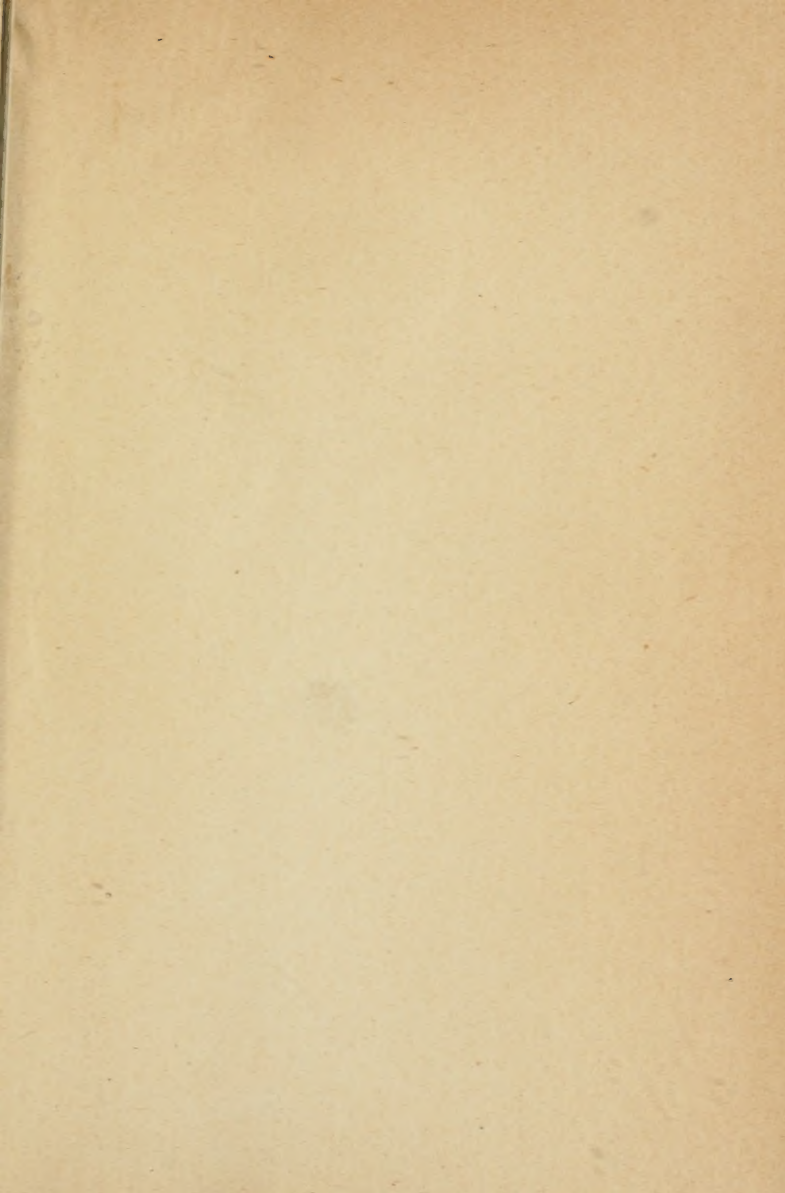
Mind pipáznak nagyon sokáig. Szünet.

Függöny.

ÖTÖDIK VÁLTOZÁS.

Ugyanaz a szín, mint az első változásban. Minden ugyanúgy van, mint abban a pillanatban volt, mikor a függöny az első kép után legördült. Megint énekelnek a bakák, messze. Csak hátul a dombok fölött világosodik egy kicsit az ég, sziurke téli hajnal kezd derengeni. A virrasztó huszár piszkálja a tüzet. Nagy szünet után ismét két villanás látszik a távolban, a dombok fölött, majd rövid szünet után hallatszik a két villanásnak megfelelő két ágyú, nagyon tompán. Ismét szünet. A virrasztó huszár a tűzből pipára gyujt, lassan, kényelmesen. Még egy kicsit hallani az éneket, aztán igen lassan.

Függöny.

286

610096

Molnár, Ferenc
A fehér felhő.

LaBur
M7276fe

UNIVERSITY OF TORONTO
LIBRARY

DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET

